

Article History

Received / Geliş
01.09.2018

Accepted / Kabul
01.10.2018

Available Online / Yayınlanma
05.10.2018

FROM ASIM TO THE GENERATION OF RESURRECTION SEZAI KARAKOC

ÂSİM'DAN DİRİLİŞ NESLİNE SEZAI KARAKOÇ¹

Mustafa ÇOBAN²

Abstract

After human childhood, the men try to think about certain ideals and shape his future around these ideals. Without subjecting to any classification, ideals both limit the present life of one and determine perspective set a perspective on the future. Ideally, it is the product of one's thinking world and culture is an important one that develops both the source of this thought and the ability of people to live together. Culture must be transferred to future generations by preserving the values that make up it. Providing this is possible only if the values are included in the lives of communities, not individual individuals. It is one of the important methods that can be used in introducing the people who accept the values of the society in which they live, the understanding of their priorities and the transfer of the culture to future generations. Because social values live in social memory and life. This is a sacred liturgy adorned with religious values. We see the thought of leaving this heritage as a bearer of nominal name and a holy religion which is firstly described by Mehmet Akif, Necip Fazıl and later by Nurettin Topcu from Sezai Karakoc. This name was expressed as Asımın Akif, as Mehmet in Necip Fazıl, in as Resurrection Generation in Sezai Karakoc, agonies, thoughts, anticipations from time to time this generation, sometimes confident, is sometimes a comrade. Sezai Karakoc, who is an economist, a philosopher, writer, a poet and a political identity, is hard to understand, does not drop the level of understanding the interlocutors, always sets a top bar for his writings, it is evaluated that the cultural values of the Resurrection Generation will be instrumental in increasing a holy mark in the name of the future as well as the life of today.

Key Words: Mehmet Akif, Necip Fazıl, Nurettin Topcu, Sezai Karakoc, Generation, Resurrection Nesil, Diriliş.

Özet

İnsan çocukluk evresinden sonra belli idealler etrafında düşünmeye, geleceğini bu idealler etrafında şekillendirmeye çalışır. Herhangi bir sınıflandırmaya tabi tutmadan idealler kişinin hem bugünkü yaşayışını sınırlandırır hem de geleceğe bakışında perspektif belirler. Kültür, idealin oluşmasında önemli belirleyicilerden birisidir. İdeal, kişinin düşünce dünyasının ürünü, kültür ise hem bu düşüncenin kaynağı hem de kişilerin bir arada yaşama kabiliyetlerini geliştiren önemli bir öğedir. Kültür gelecek nesillere onu oluşturan değerler korunarak aktarılmalıdır. Bunu sağlamak ise değerlerin tek tek fertlerin değil, toplumların hayatında yer almasıyla mümkündür. Yaşadığı toplumun değerlerini kendisi için ölçü kabul eden insanların tanıtılması, önceliklerinin anlaşılması, kültürün gelecek nesillere aktarılmasında kullanılacak önemli metodlardan birisidir. Zira toplumsal değerler, toplumsal hafızada ve hayatta yer alarak yaşarlar. Dini değerlerle bezenmiş, muhtevasında "Kutsal dava" olan bu mefkurenin ilk önce Mehmet Akif'ten başlayarak, Necip Fazıl'a, sonrasında da Nurettin Topçu'dan Sezai Karakoç'a aktarıldığını, son tahlilde adında ideallerin zikredildiği, istikbalin şekillendiği bir neslin ismi ve kutsal emanetin taşıyıcısı olarak miras bırakılma düşüncesini görmekteyiz. Bu isim Akif'te Âsım, Necip Fazıl'da Mehmet, Sezai Karakoç'ta Diriliş Nesli olarak dile getirilmiş, ızdıraplar, düşünceler, gelecekte beklenenler zaman zaman hayaller bu nesil üzerinden yazıya dökülmüş; bazen sırdaş olan bu nesil bazen de yoldaş olmuştur. Bir iktisatçı, bir düşünür, bir yazar, bir şair ve bir siyasi kimlik olarak anlaşılması oldukça zor, muhatapları anlaşılabilir diye seviyeyi düşürmeyen, yazdıkları için hep üst bir çıta belirleyen ve bu konuda kalma düşüncesi yazılarına hâkim olan Sezai Karakoç'u yaşayan nesle anlatmanın hem Mehmet'ten Diriliş Nesli'ne kültürel değerlerin bugün yaşamasına hem de gelecek adına kutsal bir iz oluşturmaya vesile olacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Akif, Necip Fazıl, Nurettin Topçu, Sezai Karakoç, Nesil, Diriliş.

¹ Bu çalışma, 3-5 Mayıs 2018 tarihleri arasında Antalya'da Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi tarafından gerçekleştirilen IV. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuş tebliğin yeniden düzenlenmiş halidir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, mcoban6@hotmail.com
ORCID ID: 0000-0003-4627-1837

GİRİŞ

Eğitimin temel işlevlerinden birisi de kültürleme yoluyla sahip olunan kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılmasıdır. Bu hem hayatın devamlılığı hem de insanlar arası birliktelik ve tesanüdün gerçekleşmesi açısından önemlidir. Toplumun temel taşı ya da ayakta tutan dinamikleri kültürel değerlerin aktarılması ile varlıklarını devam ettirebilirler.

Geleceği doğru kurgulamak maziyi doğru okumakla mümkündür. Geçmiş geleceğin aynasıdır. Geçmiş, geleceğe kültürel değerlere katkı sağlayan insanlarla aktarılabilir.

Kültürel değerler zamanla farklı etkilerle değişebilirken, bazen de nesiller boyu bu değerlerin yaşadığı görülebilmektedir. Özellikle dinden kaynaklanan ve referansı din olan değerlerin varlığını asırlar boyu sürdürdüğünü görmek mümkündür.

Bu değerlerin bir davaya isim olduğu ve güçlü bir çizgiyle varlığını sürdürdüğünü görmek de mümkündür. İşte Âsım'dan-Diriliş Nesli'ne uzanan çizgi referansları güçlü, mesajı canlı, atıfları sağlam bir düşünceyi temsil etmektedir. Bu çizgide hayal edilen nesil sadece zamanına değil zamanlarda mefküreyi temsil edecek ve çağlara mührünü vuracak bir nesil olarak düşünülmektedir.

Bir nesil yetiştirme idealiyle yaşayan insanların yetiştirmek istediği nesil için rol model olması çok önemlidir. Yaşanmadan örnek olunamayacağından hareketle Âsım'dan-Diriliş Nesli'ne mefküre zinciri içinde yer alan insanlar bu konuda fazlasıyla çaba sarf etmişler model olmuşlardır.

Asım ve Mehmed Akif

Mehmet Akif, Arnavutluğun İpek kasabasından Tahir Efendi'nin ve aslen Buhara'lı olup Tokat'ta doğmuş olan Emine Şerif Hanım'ın oğlu olarak, 1873 yılının Kasım veya Aralık ayında dünyaya geldi. Çocukluğunu annesi Emine Şerif Hanım'a ait olan Fatih Sarıgül'deki evinde geçirdi. Nakşi şeyhi Feyzullah Efendi'nin müridi olan ve kuvvetli bir medrese hocası sıfatıyla aynı zamanda devrin ulema sınıfı içinde imtiyazlı bir yere sahip olan Fatih Dersiamlarından babası Tahir Efendi, Akif'e ilk dini bilgileri verdi ve ömrünün sonuna kadar, oğlunun eğitimiyle bizzat ilgilendi (Deliçay&el-Katory, 2006: 71).

Akif edebî şahsiyeti, ahlâki yaşayışı ve hayatında vazgeçemediği ilkelerle hem model, hem de örnek bir şahsiyettir. Akif'in hayatında gördüğü şeyleri anlatan ve yazan, şahsiyet özelliklerinin başında ahlâki ilkeler gelen hayatının her noktasında İslâm ruhu ile izah edilebilir ilim aşkı, sarsılmaz ahlâkı, vatanperveligi, dürüstlüğü, milletine bağlılığı, feragati, tevazuu, samimiyeti sevgisindeki ciddiyeti, vefası, çalışkanlığı ve beşerî zevklere iltifat etmemesi tamamıyla bir Müslüman karakteridir (Tarlan, 1971: 40,41).

Hayatını hep “Kur'an'dan aldığı ilham”la doğrular üzerine bina etmeye çalışan Akif, gerçeği olduğu gibi görüp, olanı olduğu gibi gözlemlemek suretiyle toplumla ilgili tabloları gerçekçi ve canlı bir şekilde gözler önüne sermiştir. Herhalde Akif'in bu anlayışı kendi aleyhimize olsa bile hakikati söylemesi aldığı pozitif eğitimden değil, Kur'an'ın bir emri olmasından kaynaklanmaktadır. İşte Akif'in Batılıların peşin hükümlülüğü ve çifte standardı karşısındaki bu objektifliği kendisine hayatı boyunca bir rehber, bir yol gösterici olmuştur (Bodur, 1987: 22).

Hayatının her safhasında bu saydığımız ilkelerle ilgili hatıralar bulmak mümkündür. İki örnek nakletmek istiyoruz: Mithat Cemal anlatıyor: Bir Cuma Akif'in evinde sekiz çocuk buldum. Evde sekiz kişilik bir kıyamet kopuyordu. Akif'e sordum: Kim bu yavrular? Akif cevap vermedi. Odaya girince bu üç misafir çocuğu Akif'e takılarak tebrik ettim. Akif'in yüzü değişti.

“Misafir çocukları değil, benim çocuklarım.” dedi. Bir insanın üç-beş haftada üç çocuğu nasıl olurdu? “Hasan efendi öldü de....” dedi. Çocuklar kim evvel ölürse hayatta kalanın bakacağı çocuklardı, rahmetli Hasan efendinin çocukları...(Kuntay, 1976: 242, 243).

Hasan Basri Çantay Akif'in cömertliğini anlatıyor: Müthiş bir kış günündeyiz, Akif'i kır bir ceketle görüyoruz, üşüyor, hissettirmemeye çalışıyor. Araştırdım, paltosunu evinin kapısına gelen çıplak bir fakire vermiş (Vakkasoğlu, 1983: 222).

Âsım, *Safahat*'ı oluşturan yedi kitaptan 6.sı olup sıralama şöyledir: 1. Safahat, 2. Süleymaniye Kürsüsünde, 3. Hakkın Sesleri, 4. Fatih Kürsüsünde, 5. Hatıralar, 6.Âsım, 7. Gölgeleler.

Âsım'da Köse İmam (Ali Şevki Hoca), Hocasade (Mehmet Akif), Âsım (Köse İmam'ın oğlu) ve Emin (Akif'in oğlu) arasında geçen konuşmalar yer alır.

Âsım'daki şiirlerin bir kısmı *Sırat-ı Müstakim*'de yayınlanmış diğer bir kısmı da 1924 yılında kitabın yayınlanmış haline dâhil edilmiştir. Eser baştan sona diyaloglardan müteşekkil olup konuşan şahıslar; Akif'in babası Tahir efendinin talebesi olan Köse İmam, Hocasade (Akif) ve Köse İmam'ın oğlu Âsım'dır. Köse İmam ve Âsım, Akif'in ideal tipleridir. Akif, bu eserinde genel içtimai durumu ele alır. Ancak burada dikkati çeken Âsım ve onun nesli ile alakalı tespitleri, eleştirileri ve takdirleridir (Beyaz, 2015: 92).

Köse İmam toplumdaki problemleri, bozulmaları anlatan kişidir. Köse İmam'ın oğlu Âsım ise Akif'in idealize ettiği ve memleketin bu ifsat olmuş halinden onu çekip kurtaracak neslin temsilcisidir. Akif Âsım'ı çok sevmekte ve sosyal sorunlar, siyaset, din, ahlâk, kişilik, vatan sevgisi, tarih şuuru, teknolojik ilerleme, bilim, medeniyet vb. hususlardaki fikirlerini onunla özdeşleştirmektedir (Aygün, 2017: 1). Çanakkale Şehitleri'ne yazdığı aynı adlı şiirde

“Âsım'ın nesli...diyordum ya...nesilmiş gerçek:

İşte çiğnetmedi nâmûsunu, çiğnetmeyecek.”

diyerek gelecek nesli bir vizyon tespitinde bulunacaktır.

Necip Fazıl ve Mehmed

25 Mayıs 1905'te İstanbul Çemberlitaş'ta doğdu. Babası Hukuk mezunu Abdülbâki Fâzıl Bey, annesi Mediha Hanım'dır. Baba tarafından Maraşlı olan Kısakürekogulları ailesinin kökü Dulkadroğulları'na dayanmaktadır. Necip Fazıl okuma yazmayı büyük babasından öğrendi. Çeşitli okullarda kesintili ve düzensiz bir öğrenim hayatı geçirdi. Önce Gedikpaşa'da bir Fransız, sonra da aynı yerde sırasıyla Amerikan mektebinde, Büyükdere Emin Efendi mahalle mektebinde, Büyük Reşid Paşa Numune, Vanıköy Rehber-i İttihad mekteplerinde okuduktan sonra Heybeliada Numune Mektebi'nden mezun oldu. Aynı yıl Heybeliada Bahriye Mektebi'ne kaydoldu. Burada da beş yıl okudu, ancak diploma alamadan ayrıldı. Kazandığı devlet bursu ile felsefe tahsili için Paris'e gitti. Fakat Paris'te de düzenli bir öğrenci olamadı, kısmen sanat çevrelerinde bulunduyorsa da kendini daha çok eğlenceye ve bohem hayatına verdi. 1942'den itibaren memuriyeti bırakıp geçimini yazılarından ve yayıncılıktan sağlayamaya başladı. Son yıllarına kadar Büyük Doğu dergisinin ve Büyük Doğu yayınlarının sahibi ve yazarı olduğu gibi bazı günlük gazetelerde fıkra ve makaleleri de yayımlanmaktaydı. 25 Mayıs 1983'te Erenköy'deki evinde öldü (Okay,2002: 485).

Necip Fazıl yetişmesini arzu ettiği gençliği “İslâm inkılâbının ruhunu dökceği kalıp” diye nitelendirir ve “Ey Gençlik” diye seslenir. Batıya hayran olmadan kendi değerleriyle bezenip ben varım diyen bir gençlik arar. “Biz, hangi milleti ve siyasi

zümresi olursa olsun, Avrupalının hoşuna gittikçe ve alkışını topladıkça, böbürlenmek yerine başımızı taştan taş a vursak daha iyi ederiz.”(Kısakürek, 2013: 78).

İnkılabın gerçekleşmesi için doğru düşünmenin önemini ise “Düşünemediğimizi düşünmedikçe düşünebilmekten uzak yaşayacağız. Düşünce milleti olmadığımızı bilmekte, kurtarıcı düşüncenin ilk şartı vardır.” (Kısakürek, 2013:72)

Gençliğin mefkûresinin İslâmiyeti anlatmaktan başka bir şey olmadığına, “Yeni baştan kendi ruh kökümüzü muhasebe ve murakabe etmekten başka bir iş bulunmadığına; kaybettiğimiz kıymetleri öz bahçemizde kuyuya düşürüp sonra şaşkınlık gibi sokak sokak ve iklim iklim dışarıda kıymet aradığımızı inanıyoruz” (Kısakürek, 2013:72)

Necip Fazıl 1961 de yazdığı Zindandan Mehmed'e Mektup şiirinin sonunu

*Mehmed'im, sevinin, başlar yüksekte!
Ölsek de sevinin, eve dönsek de!
Sanma bu tekerlek kalır tümsekte!
Yarın, elbet bizim, elbet bizimdir!
Gün doğmuş, gün batmış, ebed bizimdir!*

diyerek bitirecektir.

Nurettin Topçu ve İsyân Nesli

1909 da İstanbul Süleymaniye'de doğan Nurettin Topçu Büyük Reşit Paşa Numune Mektebi ve Vefa İdadisini bitirdikten sonra İstanbul Erkek Lisesi'nden mezun oldu. Avrupa'da eğitim görmek amacıyla girdiği sınavı kazanarak Fransa'ya gitti. Yoğun olarak felsefe eğitimi aldı. Ahlâk felsefesi ile ilgili olarak hazırladığı “Conformisme et revolte-İsyân Ahlâkı” doktora tezini başarı ile savundu. Türkiye'ye döndüğünde Abdülaziz Bekkî efendiye intisab etti, bu bağlılık yaşadığı sürece devam etti. Farklı il ve okullarda öğretmenlik yapan Topçu Bergson'la ilgili tezle doçent olmasına rağmen İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde kadro verilmedi; liselerde öğretmenlik yaptı. Fikri ve siyasi faaliyetlerini Türk Kültür Ocağı, Aydınlar ocağı, Milli Türk Talebe Birliği ve Türkiye Milli Kültür vakfında devam ettirdi. 1975'de vefat etti (Erverdi&Kara, 2017: 1).

Nurettin Topçu'nun ideal neslinin ve beklenen gençliğinin değişmez ve biricik vasfı “*İsyân Ahlâkı*”dır. İsyân, düşünce ve inançta harekettir, hareket olmadan değişim mümkün değildir, o neslin/gençliğin gerçek bir varoluş ve kendini gerçekleştirme iradesidir. Esareten kurtuluşun habercisi ve insanın olgunlaşmasına, kendini geliştirmesine engel olan yanlarına karşı bir başkaldırıdır. Vicdanımız üzerine olumsuz baskı yapan tesirlerden, bir türlü kendimiz olamayışımız hakkındaki samimiyetsizliğimizden ve bize yabancı olan ve bizi içten içe bölen ihtiras ve bağımlılıklardan kurtuluştur (Topçu, 2017a : 19). Topçu isim olarak böyle bir neslin adını zikretmemiş olsa da bu mefkûre nesli içerisinde “İsyân Nesli” nitelendirmesinin halkayı tamamladığını düşünmekteyiz. Bu nesil sorumluluğu ahlâk meselesinin merkezine koyar ve sorumluluğu bir hareketin sonucunda ortaya çıkan bir durum olarak değerlendirmez. Topçu'ya göre bir hareket ancak kendinden daha üstün bir düzene yönelirse isyân adını alır. İsyân için isyân, inkâr ya da anarşizm Topçu'nun isyân anlayışı ile bağdaşmaz (Topçu, 2017 b: 22, 23). Ona göre isyân edebilen, mefkûresi olan ve bunu canlı tutan kişi gençtir; mefkûresi heyecanı, ümidi olmayan kimse ise ihtiyardır.

Sezai Karakoç ve Diriliş Nesli

Diyarbakır Ergani'de 1933'de doğar. Babası Yasin, annesi Emine hanımdır. 1944'de ilkokulu, 1947'de Maraş Ortaokulunu, 1950'de Gaziantep Lisesini ve 1955'de Siyasal

Bilgiler Fakültesi Maliye bölümünden mezun olur (Karakoç, 1988: 3). Karakoç dindar ve değerler konusunda hassas bir aile çevresinde büyür. Ailenin bu hassasiyetini

Babam lambanın ışığında

Kaleler kuşatırdık

Fetihlerde bayram yapardık

İslâm bir sevinçti kaplardı içimizi (Karakoç, 1999: 33) mısralarıyla anlatır.

Karakoç kendisinden önce yola koyulmuş birçok ilim ve fikir adamı ile birlikte yaşamış olmasına rağmen Necip Fazıl ile birlikte olmayı yeğlemiş ve sadece yaşadığı dönemde değil, çağlar ötesinde bu medeniyeti yeniden ayağa kaldıracak manevi dinamiklerin Büyük Doğu Mefkûresi'nde olduğuna inanmıştır (Karakoç,1989: 44). Bu inanç onun çok yönlü birisi olmasına rağmen hassaten şiire yönelmesine ve diğer özelliklerinin de zaman zaman şiirsel bir dille anlatımına sebep olmuştur. Karakoç eserin yapısını kurarken mimar, tasvirleri ve portreleriyle ressam, natürcülerle ressam, dildeki çizgileri, damarları ve kelimelerin renklerini kullanırken ressam, doğadaki ve dildeki, söz ve kelimelerdeki musikilerden özel sesler yakalarken ve onlardan öz sesler üretirken musiki adamı, bestekâr ve yaşarken veli, kahraman, önder, bilgin, ya da sıradan adam; zanaatçı ve sanatçı. Fakat her şeyden ve hepsinden önce şair ve hep şair, ve en sonda da şairdir (Demir&Erol, 2017: 126). Bu ifade de görülebileceği üzere ressamdan, müzikten edebiyattan, sanattan ve şairden bahsedilmesine rağmen şiir öncelenmiştir.

Karakoç'ta medeniyet düşüncesi her türlü puta, köleleştirmeye, ırka, mala, insana tapmaya karşı özgürleştirici bir düşüncenin adıdır (Karakoç, 1998a: 26). Bu özgürlük düşüncesi zamana ve mekâna bağlı değildir. Müslüman dava adamıdır ve yaşadığı sürece özgürdür, tutuklu da olsa özgürdür (Karakoç,1998a: 26)

İlk çıkardığı dergi adı "Dergi" olan yayını da Necip Fazıl'a takdim eder ancak takdir alamaz (Karakoç, 1989: 61).

Edebiyatımızın ve düşünce dünyamızın önemli şahsiyetlerinden biri olan Sezai Karakoç'un sistematize ettiği diriliş düşüncesi İslami temelleri olan bir düşüncedir (Işık, 2012: 163). Bu düşüncüyü bir ideal olarak kısaca ifade etmek gerekirse İslâm dünyasının birlik ve beraberliği olarak özetlenen kendi ifadesiyle "Bin yıllık ömrüm olsa, ömrüm boyunca konuşmam ve yazmam nasibimde varsa, hep Müslümanların birleşmesinden bir araya gelip şuurlu birlikler oluşturmalarından bahsederim (Karakoç, 1996a: 92) ki bu Diriliş nesline nihai hedef olarak koymuş olduğu mefkûrenin de ifadesidir (Karakoç, 1996a: 92).

Necip Fazıl'la birlikte gerçekleşmesi için çaba sarf ettiği "Büyük Doğu İdeali" ve "Diriliş Nesli'nin yetiştirilmesi için yapılacak olanları eserlerinde serpiştirilmiş cümleler halinde bulmak mümkündür. Karakoç Taha'da Necip Fazıl'da Mehmed'i , Mehmed Âkif'te de Asım'ı birlikte düşünen sadece yazmayan, idealinin beyinleri zonklatan acısını ve çilesinin sancısını çeken birisidir. O bütün bu ruh ızdırabına rağmen böyle bir neslin yetişeceğine, medeniyetimizin ihyasında rol alacağına sonsuz inancını şöyle dile getirir: "Erenlerden bir işaret olan er. Diriliş eri. Doğu'nun ve batının özlemini çektiği haberci. Yollarda gözlenen, tozların gerisinde hayal edilen yolcu." (Karakoç, 1998a: 12).

Taha'nın Dirilişi şiirinde;

*Oku okuyabildiğin kadar ölüm dersinden
Taha birkaç kelime kaldı söylenmedik*

Aynalar kırılmış

*Taha'nın yatağına bir adım ırakta
Taha ırakta aynalar ırakta Taha'nın Dirilişi 63*

Dört melek ve Kur'an'la

Dirildi Taha

Onulmaz bir ölümle

Kavuran bir felçle

Öldüğü halde

Dört melek ve Kur'an'la

Dirildi Taha

Cebraille Mikâille

Üç Sûr ve İsrâfille

Azraille bile

Dirildi Taha

Yatağında bozulmuş bir bağ gibi

Kavrulmuş yapraklar gibi

Bu yıl baharda menekşeler bile açmamış

Anneler kirazları beklerken

Bir bardak suda ölüm kaynamış

Ölen şehirlerdir Taha değil

Taşlarını fırlatan minareler

Karakoç kalıplardan ziyade ilkelerden bahseder; “Erdem, yaşama şartların bir araya getirilişinde amacı gözden kaybetmeksizin ilerlemekte, devamlı olarak amaçta amaçla dirilmekte ve diri kalmak için mitlere yakışır boyutta kahramanca direnmekte direnebilmektedir.” (Karakoç, Makamda, 1995: 17) şeklinde ifade eder.

Karakoç’un farklı bir dil ve rengârenk bir anlatımın ifadesi olan şiiri ve tasavvuftan, tarihten, siyasetten, coğrafyadan imgeler taşıyan mısraları bazen bir manifest bazen de protest bir tavırla Taha etrafında odaklaşır ve ifadesini bulur. O zihin dünyasının alt yapısını oluşturan ve bir gün kurulacağına inandığı “Ülke”den bahsederken ya da Yitik Cennet’te elemi içine haykırırken Taha’yı derdinin sırdaşı olarak bilir, onunla hemdert ve hemhâl olur. Taha’ya kitap yazılır.

Diriliş nesli mefkûre olarak Karakoç’un hayatının bir parçası olmuştur. Bunu şöyle dillendirir: Kendimin bir diriliş eri olduğuma inanıyorum. Bir Diriliş Cephesi bulunduğuna ve kendimin de o cepheye bir savaş adamı olduğuma, olmam gerektiğine inanıyorum (Karakoç, 2015: 10). *Diriliş Nesli’nin Amentüsü*’nde bu neslin yetiştirilmesinin vazgeçilemez olduğunu ifade ederken şu cümleleri kullanır: Öncü bir neslin, Diriliş neslinin yetişmesi elzemdir. Bu neslin en belirgin özellikleri, tarih bilinci derinliği içinde yaşadığı toplumla barışık olma ve toplumun her katmanında varlık gösterme, çalışkanlık ve savaçılık olmalıdır. Öncelikle diriliş eri savaççı olmak zorundadır. Bu savaşta top, tüfek, bomba, füze kullanılmayacaktır. Çünkü bu savaş bir ruh savaşdır, medeniyet savaşdır, zihniyet savaşdır. Bu savaşın ana unsuru irfanî yüceliş ve değerlerdir. Dava hakikat davası, savaş hakikat savaşdır (Karakoç, 2015: 13). Diriliş nesli Hz. Peygamber’den beri sancağı ellerinde tutan asırlardır devam eden ve asırlarca devam edecek “Kutlu Yürüyüş”te nefer olanlar, bu davanın mimarları olacaktır. Bir diriliş eri olarak, gelecek zamanın biricik kenti diriliş kentinin, diriliş sitesinin kurulması için taş taşıyan, harç taşıyan biri olarak, onların izinden gitmekten başka bir erlik ve yapıcılık bulunmadığına inanıyorum (Karakoç, 2015: 14).

Eğitimde radikalizme karşıdır; çok çeşitlilik ve hürriyet savunduğu düşünceler arasındadır. Nasıl ki insanlarda mizaç çokluğu söz konusu ise eğitimde de bundan

kaynaklanan renkler, sesler, düşünceler dikkate alınmalıdır. Statüko değil zamana ve şartlara göre düzenlenmiş bir eğitim savundukları arasındadır (Karakoç, 1998a: 46).

Diriliş neslini topsuz, tüfeksiz gönülleri fethedecek savaşçı bir nesil olarak nitelendiren Karakoç, bu nesli yetiştirmenin yolunun eğitimden geçtiğini vurgular. Eğitim ise bu neslin fitratında var olan güzelliklerin taşınabilecek en ileri noktaya taşınması için çabalamaktır. (Çoban, 2001: 37). Eğitimin en zoru mizaç eğitimidir; eğitim mizacı mü'minleştirmektir. Mizacı yok etmek değildir (Karakoç, 1998b: 45). Bu, bugünün eğitim anlayışı ile örtüşen bir düşüncedir.

Bahsedildiği gibi Karakoç statükonun her çeşidine karşıdır; o ne Doğu'nun mutlak, mistik itaat prensibi ne de Batı'nın sürekli muhalefet ve başkaldırı ruhu (Karakoç, 2015: 46) arasında git-geller yaşayarak kaybolan bir nesil istemektedir.

Karakoç'un hayata bakışını şekillendiren en önemli unsurun din olduğu aşikârdır (Çoban, 2011: 90). Din anlatımında sembol kullanımı oldukça yaygındır; bu kullanım şiirini de kolay anlaşılır olmaktan uzaklaştırırsa da anlam çeşitliliği sebebiyle muhteva zenginliğini ortaya koymaktadır. Annesinin vefatı üzerine yazdığı ve ölümü yeni bir dönemin ve yeni bir çağın başlangıcı olarak nitelendirdiği mısralar bunlardan biridir (Karakoç, 1989: 72).

*Yeni çağın önüne
Yeni bir kitap koyuyorum
Bir sayfada Kur'an'a
Bir sayfada Kâbe'ye açılıyorsun*

Sembol kullanımı sadece mısralarda değil nesir olarak yazılmış eserlerinde de göze çarpar. "Mü'minin görevi, Âmentü'yü bir ilaç prospektüsü gibi ezberlemek değil, acı gibi gelse de ilaç içer gibi onu ruhuna geçirmesidir, ruhunu amentüleştirmesidir. İçilen ilacın bir süre sonra, kanda damarlarda ya da uzuvlarda kendini belli etmesi gibi, ruha geçirilen İslâm bildirisi de insanın tutum ve davranışında ahlâk ve eyleminde kendini gösterecektir (Karakoç, 1998a:).

Tevazu Karakoç'un idealize ettiği bu medeniyetin ve Diriliş neslinin önemli özelliklerindedir; eselerinde Osmanlı medeniyetinden bahsederken sömürü, zorla alma, çok geniş topraklara hükmetmek, bir imparatorun hâkimiyeti ve yetkisi altındaki topraklar veya ülkeler anlamlarını çağrıştıran imparatorluk anlamında "empire" kelimesini hiç kullanmamıştır (Çoban, 2001: 47).

Kendi değer algısı ve değerleri üzenden bir medeniyet tasavvuru önemlidir. Bu medeniyete yabancılaşmak ve yozlaşmak Karakoç'un yüreğinde hep bir dert olarak kalan bir konudur. Bu medeniyete yabancılaşmak ve yozlaşmak Karakoç'un yüreğinde hep dert olarak kalan bir konudur:

Yılbaşlarını kutladık kar helvalarında

Kendi yılbaşlarımızı kutladık susarak petrol lambalarında (Karakoç, 1996b: 14).

Başka bir şiirde de

Duvar yanmış bir Kur'an sağlam kalmış duvarda

Fırlayacak kuvvet yok kol yastığa dayandığında

Ayakları şimşek çakmış

Ezmiş bir gök gürültüsü kaburgaları

Yatak yapışmış vücuda nasıl koşacaksın Taha,

Nasıl koşacaksın taş araya girmiş Kur'an'a (Karakoç, 1996c: 62).

Diriliş nesli için vermiş olduğu örnekler daha çok sembolleştirilerek anlatılır:

İbrahim'in etinde kemiğinde

Şehir bir kere daha cehennem, bir kere daha cehennem,

Yanar mıyım ona yaklaşmayı denesem (Karakoç, 1996b: 48).

Karakoç'un idealinin İslâm ülkelerinin birliği olduğundan bahsedilmişti. O ümmet şemsiyesi altında yaşayan, "veryüzünün yüz akı" olarak vasıflandırdığı Müslümanlara ve Müslümanların yaşadığı yerlere ayrı bir anlam atfetmiştir (Karakoç, : 1998b: 101). İslâm âlemi yazdıklarında hep ayrı ve özel bir yerdedir:

Bırak ben ağlayayım

Esir pazarında satılan Afganistan'a

Açlıktan milyonları kırılan Afrika'ya

Filipinler'e

Habeşistan'a, Eritre'ye, Filistin'e

Esaret prangası ile kıvranan

Kafkaslar, Azerbaycan, Türkistan'a (Karakoç,1998c: 24).

İslâm dünyası ile ilgili ümidini hep korumuştur:

Umut gibi ışık

Ezan gibi uzan her sabah

Ve rüyasına sız

Uyuyan o çocuğun

Ey İslâm ülkeleri

Birlik sizin ana ilkenizken

Paramparça oldunuz

Niçin ve neden (Karakoç, 1996.c: 35).

Neslin Kaybedilmesi Karakoç'un tabiriyle altı çocuğunun Batı'ya kaptırılması derin yara olarak mısralara yansır:

Batılular !

Bilmeden

Altı oğlunu yuttuğunuz

Bir babanın yedinci oğluyum ben

Gömülmek istiyorum buraya hiç değişmeden

Babam öldü acılarından kardeşlerimin

Ruhunu üzmem istemem babamın

Gömün beni değiştirmeden

Doğulu olarak ölmek istiyorum ben

Sizin bir tek ama büyük bir gücünüz var :

Karşınızdakini değiştirmek

Beni öldürseniz de çıkmam buradan

Kemiklerim değişecek toz ve toprak olacak belki

*Fakat değişmeyecek ruhum
Onu kandırmak için boşuna dil döktüler
Açlıktan dolayı çıkar diye günlerce beklediler
O gün gün eridi ama çıkmadı dayandı
Bu acidan yer yarıldı gök yarıldı
O nurdan bir sütuna döndü göğe uzandı
Batı bu sütunu ortadan kaldırmaktan aciz kaldı
Hâlâ onu ziyaret ederler şifa bulurlar
En onulmaz yarası olanlar
Ta kalblerinden vurulmuş olanlar
Yüreğinde insanlıktan bir iz taşıyanlar*

Taha özelde Diriliş neslinin simgesel ismidir; sorular ona sorulur, geleceğe dair ideallerin ipuçları Taha'nın sorularında gizlidir.

SONUÇ

Geçmişten bugüne yaşayan herkesin geleceğe dair kaygıları vardır. Neslinin devamından tutun da, gelecekte nasıl bir neslin geçmişe varis olacağı hususlarına kadar birçok konu yaşayanların zihinlerinde farklı sıkıntı ve soruları gündeme taşımaktadır. Bu düşünce ferdi planda olduğu gibi aynı idealleri paylaşan insanlarda ya da tümüyle toplumda da olabilmektedir.

Bir kutlu yürüyüş olarak da isimlendirebileceğimiz ve tebliğ çerçevesinde ele almaya gayret ettiğimiz Mehmet Akif, Necip Fazıl, Nurettin Topçu ve Sezai Karakoç'un zihinlerinde farklı zaman ve şartlarda idealize etmeye çalıştığı nesle yüklemek istedikleri görev kendi bakış açılarıyla ele alınmaya çalışılmıştır.

Kendilerinin de hem yazdıkları hem de yaşayarak rol model olmaya çalıştıkları ve sanki muris-varis ilişkisi içerisinde günümüze taşımaya gayret ettikleri bu nesil, bugün de toplumumuzun sıkıntılarının çözümüne katkı sağlayabilir. Millî ve manevî değerleriyle mücessem bir varlık olarak kendini bilen ve kendisi olan, klasik olanı reddetmeden yenilikleri okuyabilen, yarınının bugününden daha güzel olması arzusunda, bu yolda sürekli hareket halinde olan bir nesil problemlerin çözümünde ana aktör olabilir.

Geleceğe yön verme, hayalleri gerçekleştirme, Anadolu büyüklüğünde dava taşıyı gedğine koyma adına Mehmet Akif'le başlayan, Necip Fazıl ve Nurettin Topçu ile devam eden yolculukta elbette Sezai Karakoç son nokta olmamalı; ancak burada özellikle şu vurgulanmalıdır diye düşünüyoruz: Bir nesli yetiştirmek için birkaç neslin yola koyulması, yolda olması, Karakoç'un ifadesiyle hayatı kopuk kopuk yaşamamak gerekir.

Kaynaklar

- Beyaz, Y. (2015). Mehmed Akif'in Safahat'ında Dini ve Siyasi Eleştiri, *Yalova Ünv. İslamî Bilimler Fakültesi Dergisi*.1 (1). S. 91-112.
- Bodur, H.E. (1987). Akif'e Dinî ve Sosyolojik Bir Bakış, *Atatürk Ünv. İlahiyat Fak. Dergisi*. 13. ss.21-29.
- Çoban, M. (2001). *Sezai Karakoç'un Eserlerinde Dini Referanslar*. Konya: SÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Delicay, T.&el-Katory, es-Safsafy Ahmed. (2006).”Mehmet Akif'in Mısır'daki Çalışmaları ve Kültürel Çevresi”, *Çukurova Ünv., İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11 (2), 71-83.
- Erol, K.&Demir, F. (2017). “Sezai Karakoç İle İsmet Özel'in Fikirleri Bağlamında Türkiye'de Modern İslami Şiir.” *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science* Number: 60 , p. 131-145, Autumn II 2017 p. 131-145.

- Erverdi, E.& Kara İ. (2017). *Nurettin Topçu Ahlâk Nizamu*. İstanbul: Dergah Yay.
- Işık, İ. (2012). "Sezai Karakoç Yahut Diriliş Düşüncesi İzleğinde Bir Şair: Necat Çavuş." *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science* Volume 5 Issue 2, p. 163-171, April 2012.
- Karakoç, S. (1989). *Hatıralar, Diriliş*, (44). 19 Mayıs 1989.
- Karakoç, S. (1989). *Hatıralar, Diriliş*. (61). 15 Eylül 1989.
- Karakoç, S. (1989). *Hatıralar, Diriliş*, (72). 1 Aralık 1989.
- Karakoç, S. (1995). *Makamda*. İstanbul: Diriliş Yay.
- Karakoç, S. (1996a). *Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı II Başyazılar*, İstanbul: Diriliş Yay.
- Karakoç, S. (1998a). *Diriliş Muştusu*, İstanbul: Diriliş Yay.
- Karakoç, S. (2015). *Diriliş Nesli'nin Amentüsü*, İstanbul: Diriliş Yay.
- Karakoç, S. (1988). *Hatıralar, Diriliş*, (3). Ağustos 1988.
- Karakoç, S. (1996b). *Şiirler II (Taha'nın Kitabı/Gül Muştusu)*. İstanbul: Diriliş Yay.
- Karakoç, S. (1998b). *Şiirler I (Hızır ile Kırk Saat)*. İstanbul: Diriliş Yay.
- Karakoç, S. (1998c). *Şiirler I (Alın yazısı Saati)*. İstanbul: Diriliş Yay.
- Karakoç, S. (1996c). *Şiirler III (Körfez, Şahdamar, Sesler)*. İstanbul: Diriliş Yay.
- Karakoç, S. (1999). *Şiirler (Zamana Adanmış Sözler) IV*. İstanbul: Diriliş Yay.
- Kısakürek, N.F. (2013). *İdeolocya Örgüsü*. İstanbul: Büyük Doğu Yay.
- Kuntay, M. C. (1986). *Ölümünün 50. Yılında Mehmed Akif*, Ankara: T. İş Bankası Kültür Yay.
- Okay, M. O. (2002). Kısakürek Necip Fazıl, *TDVİA*, (25). S.495-488 Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı
- Tarlan, A. N. (1971). *Mehmed Akif ve Safahat*, İstanbul: Nida Yayınevi.
- Topçu, N. (2017a). *Ahlâk Nizamu*, İstanbul: Dergah Yay.
- (2017b). *İsyân Ahlâkı*, İstanbul: Dergah Yay.
- Vakkasoğlu, V. (1983). *Vatan Şairi Mehmed Akif*, İstanbul: Cihan Yayınları.
- www.diyandergi.com/kultur-sanat-edebiyat/item/2102-mehmet-akif-ersoy-ve-Asim-in-nesli (et.23.04.2018).